

Статистички извештај за семинаре за возаче којима је одузета возачка дозвола за период од 2012. закључно са 1000. семинаром у 2023. години

Семинари унапређења знања за возаче којима је одузета возачка дозвола, односно рехабилитациони семинари или програми за унапређење возача како се називају у појединим земљама, имају за циљ да побољшају знања возача и утичу на возаче да промене ставове и смање ризична понашања у саобраћају, односно да смање чињење прекршаја у саобраћају због којих возачи доводе у опасност себе и остале учеснике у саобраћају.

У Републици Србији је Законом о безбедности саобраћаја на путевима из 2009. године уведено изрицање казних поена за одређене прекршаје у саобраћају и одузимање возачке дозволе возачима који не управљају возилом савесно и на прописан начин. Возачу који сакупи 18, односно 9 казних поена уколико има пробну возачку дозволу, дозвола се одузима и једини начин да поврати дозволу је да похађа семинар унапређења знања за возаче којима је одузета возачка дозвола. Треба напоменути, да се осим због казних поена, возачка дозвола у Републици Србији одузима и у случају кривичних, тешких дела против безбедности јавног саобраћаја (Закон о безбедности саобраћаја на путевима, чл. 197).

Организација и спровођење семинара унапређења знања за возаче којима је одузета возачка дозвола у Републици Србији је у надлежности Агенције за безбедност саобраћаја (Закон о безбедности саобраћаја на путевима, чл. 199). Семинар унапређења знања траје 40 часова, односно 14 радних дана, и то првих 13 дана по три часа, а последњег четрнаестог дана један час (Правилник о унапређењу знања из безбедности саобраћаја за возаче којима је одузета возачка дозвола, чл. 4).

Након одслушаног семинара, полазници полажу испит унапређења знања из безбедности саобраћаја и издаје им се уверење о положеном испиту, које је један од обавезних предуслова за повраћај возачке дозволе. Семинари се одржавају у 21 граду у Републици Србији, а наставу на семинарима држе сертификовани предавачи који су прошли посебну обуку за рад са возачима којима је одузета возачка дозвола.

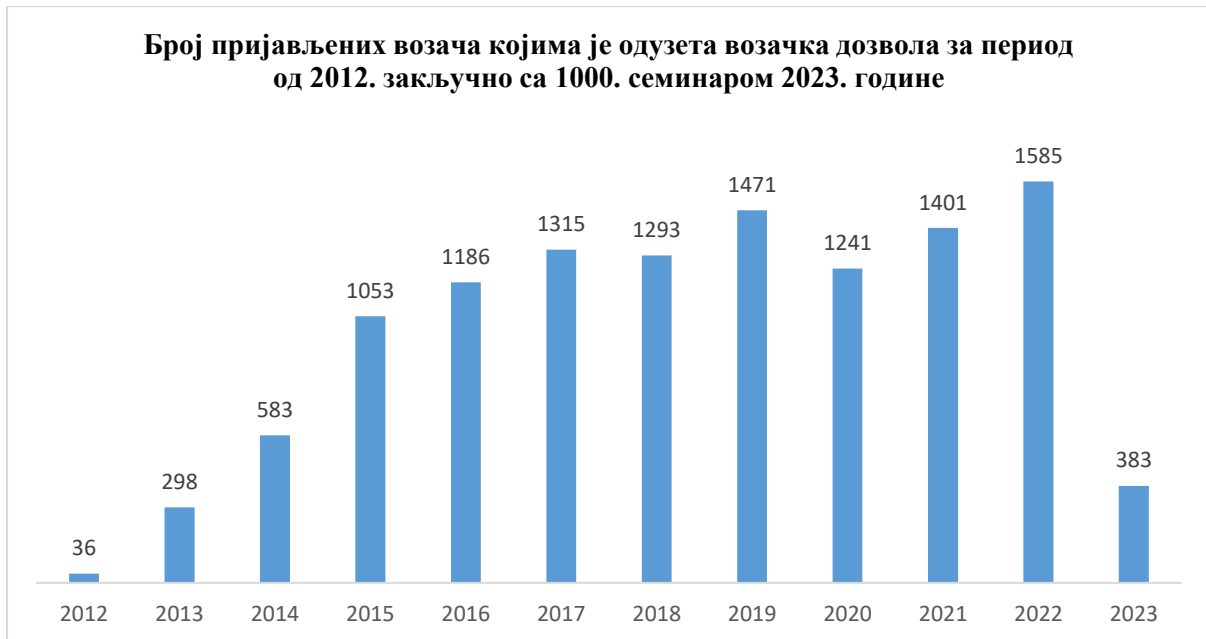
- **Број возача којима је одузета возачка дозвола, а који су се пријавили Агенцији за безбедност саобраћаја**

Од почетка спровођења процеса рехабилитације возача којима је одузета возачка дозвола у периоду од 2012., закључно са 1000. семинаром у 2023. години, Агенцији је пријаву за семинар унапређења знања поднело око 11845 возача којима је одузета возачка дозвола.

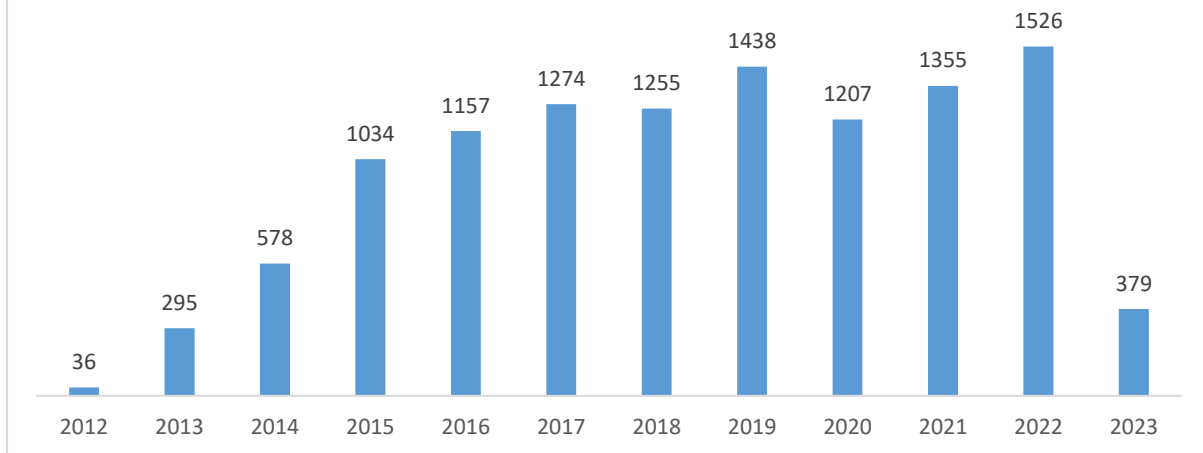
- **Спроведени семинари за возаче којима је одузета возачка дозвола:**

Први семинар за возаче којима је одузета возачка дозвола одржан је у јуну 2012. године, Агенција је до данас организовала 1000 семинара.

Од јуна 2012. године када је у Београду одржан први семинар за возаче којима је одузета возачка дозвола закључно са 1000. семинаром у 2023. годином око 11534 возача је одслушало семинар унапређења знања, а њих 11036 је успешно положило испит провере знања из области унапређења знања из безбедности саобраћаја и тиме стекло услов за повраћај возачке дозволе. Просечан проценат пролазности полазника који први пут полажу испит је око 75%.

Број полазника семинара за возаче којима је одузета возачка дозвола по годинама од 2012. закључно са 1000. семинаром 2023. године

- **Возачи којима је возачка дозвола одузета други или трећи пут:**

Од преко 10000 возача који су одслушали семинар и положили испит из безбедности саобраћаја, до сада се њих 74, односно мање од 1%, се по други пут пријавило Агенцији за похађање семинара јер им је возачка дозвола одузета по други пут, а у 2022. години се по први пут један возач пријавио и трећи пут за похађање семинара након што му је трећи пут одузета возачка дозвола.

- **Социо-демографска структура возача којима је одузета возачка дозвола и најчешће врсте прекршаја:**

- Што се тиче полне структуре возача којима је одузета возачка дозвола, њих 98% су мушког, а само 2% женског пола.
- Просечна старост је 39 година.
- 16% полазника има завршену само основну школу, нешто преко 70% има завршену средњу школу, и око 10% вишу школу или факултет, док за око 4% полазника не постоји податак о стручној спреми. Занимљиво је да је међу возачима којима је одузета возачка дозвола, а који су се пријавили Агенцији за безбедност саобраћаја и 17 доктора наука.

Како Агенција нема увид у базу прекршаја возача којима је одузета возачка дозвола, једини увид у прекршаје због којих је пријављеним возачима одузета возачка дозвола у овом тренутку је на основу прекршаја који МУП наведе у Уверењу о извршеним мерама забране управљања моторним возилом, а које возачи подносе Агенцији, као обавезну документацију при пријави за Семинар. У циљу сагледавања врсте и учесталости прекршаја, урађена је анализа прекршаја на узорку од 549 полазника који су семинар слушали током 2020. године. Од укупно 549 полазника, подаци о прекршајима су прикупљени за њих 473, јер за остале врста прекршаја није била наведена у документацији коју су поднели Агенцији.

На основу анализе Уверења о извршеним мерама забране управљања, утврђено је да је 473 возача починило укупно 1171 прекршај због којих им је одузета возачка дозвола, што просечно по возачу износи 2,5 прекршаја. Од укупно 1171 прекршаја, за 274 прекршаја (23,4%) није могло бити утврђено која је врста прекршаја у питању, а процентуална расподела преосталих идентификованих 897 прекршаја приказана је у Табели 1.

Табела 1. Расподела укупног броја прекршаја по врсти

<i>Врста прекршаја</i>	<i>%</i>
вожња под утицајем алкохола	38
прекорачење брзине	13,8
вожња без дозволе или без категорије у дозволи	7,7
вожња за време забране или искључења	7,2
истекла дозвола и истекла регистрација	6,3
претицање где није дозвољено	5,8
остали прекршаји	5,4
возило није уписано у регистар	4,9
кривица (саобраћајна незгода са смртним последицама)	2,9
одбијање алкотестирања	2,2
вожња с пробном дозволом између 23 и 5ч	2,1
непоступање по знацима овлашћеног лица	2
пролазак кроз црвено светло на семафору	1,7
Тотал	100

Из Табеле 1. се уочава да највећи удео у укупном броју прекршаја има вожња под утицајем алкохола са скоро 40%, друга врста прекршаја по учесталости су прекорачења брзине, а затим следе вожња без дозволе или категорије у дозволи и вожња за време забране управљања или искључења у саобраћају са нешто више од по 7%.

Што се степена алкохолисаности тиче, од укупног броја прекршаја вожње под утицајем алкохола, 56,4% прекршаја је стање средње алкохолисаности, 37,8% стање тешке или веома тешке алкохолисаности и 5,8% стање потпуне алкохолисаности. Анализа врсте прекршаја по возачу показује да је скоро 50% возача (њих 46,7%) имало бар један прекршај вожње под утицајем алкохола. Од возача који су возили под утицајем алкохола, њих 46,6% је имало један прекршај вожње под утицајем алкохола, 42,1% два, 9,9% три и 1,4% четири прекршаја вожње под утицајем алкохола.

Што се брзине тиче, 19,4% возача починило је бар један прекршај прекорачења брзине. Од ових возача, њих 79,3% је починило једно, 18,5% два, а 2,2% три прекорачења брзине.

Ко је просечни возач којем је одузета возачка дозвола у Србији? Из наведених података, можемо закључити да је типични возач којем је одузета возачка дозвола мушкарац са завршеном средњом школом на прагу четрдестих, који често управља под дејством алкохола, и у нешто мањој мери значајно прекорачује брзину.